

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська Академія Наук

Гілея

Науковий вісник

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 91 (№ 12)

Київ – 2014

Щомісячний збірник наукових праць “Гілея: науковий вісник”

Фахове видання

з філософських, політичних та історичних наук, затверджено постановами президії ВАК України
(протокол № 1-05/2 від 10 березня 2010 р. та протокол № 1-05/3 від 14 квітня 2010 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 19946 – 9746 ПР від 31 травня 2013 року

Друкується за рішенням

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 5 від 25 грудня 2014 р.); Президії ВГО Української Академії Наук (протокол № 14-12-25 від 25 грудня 2014 р.)

Шеф-редактор –

В. П. Андрущенко,
д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор –

В. М. Вашкевич, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори –

В. І. Гончаров, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. П. Кивлюк, д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. В. Кривошея, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. М. Прелборська, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ)

Відповідальний секретар –

В. Б. Халамендик, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ,
НПУ імені М. П. Драгоманова)

Рецензенти: **М. І. Панчук**, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

М. Т. Степико, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
І. Г. Онищенко, д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна рада:

В. П. Андрущенко – д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. М. Вашкевич – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Б. Свтух – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
А. І. Зеленков – д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
В. Ф. Колесник – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Р. Мирзаханян – д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
М. І. Михальченко – д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України
(Україна, Київ)
В. Ф. Солдатенко – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)

Редакційна колегія:

З історичних наук:

І. Н. Войцехівська – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Б. М. Гончар – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. І. Дробот – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
М. А. Журба – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Г. Г. Лазько – д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
В. П. Михайлюк – д-р іст. наук, проф. (Україна, Луганськ)
А. Миколайчук – д-р хабілітований (історія), проф. (Польща, Познань)

Т. А. Стоян – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Л. М. Чернега – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Ю. І. Шаповал – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

З філософських наук:

А. С. Абасова – д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)
В. Г. Акоюн – д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
О. О. Базалук – д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
В. П. Бех – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Г. Воронкова – д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Е. М. Герасимова – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. О. Жадько – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Т. А. Жижко – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. В. Куцелал – д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
А. Миколайчук – д-р хабілітований, проф. (Польща, Познань)
В. І. Муляр – д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)
О. Ф. Онішко – д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
С. Тецлав – д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгош)
О. В. Уваркіна – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. М. Яшанов – д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

З політичних наук:

Б. І. Андрущишин – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. В. Бабкіна – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
К. В. Балабанов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
І. М. Варзар – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. А. Войналович – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
М. С. Іванов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
С. А. Кізіма – д-р політ. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
В. О. Котигоренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
С. В. Лапіна – д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Л. Л. Макаренко – д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
І. Крась – д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)
С. Ю. Римаренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
В. Л. Савельєв – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Т. Срогошу – д-р хабілітованому, проф. (Польща, Ченстохов)

Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : “Видавництво “Гілея”, 2014. – Вип. 91 (12). – 425 с.

Концепція вісника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики наукового видання охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

Natsional'nyy pedahohichnyy universytet
imeni M. P. Drahomanova

VHO Ukrayins'ka Akademiya Nauk

Hileya

*naukovyy visnyk
zbirnyk naukovykh prats'*

- *Istorychni nauky*
- *Filosofs'ki nauky*
- *Politychni nauky*

Vypusk 91 (№12)

Kyyiv – 2014

Zbirnyk zasnovano 2004roku. Vykhid z druku – shchomisyachno

FAKHOVE VYDANNYA

z filososf'kykh, politychnykh ta istorychnykh nauk, zatverdzheno postanovamy prezydiyi VAK Ukrainy:
№ 1-05/2 vid 10 bereznya 2010 r. ta № 1-05/3 vid 14 kvitnya 2010 r.

Svidotstvo pro derzhavnu reyestratsiyu (pereyestratsiyu) drukovanoho zasobu
masovoyi informatsiyi: seriya KV № 19946 – 9746 PR vid 31 travnya 2013 roku

Drukuyet'sya za rishennyam:

Vchenoyirady Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova (protokol № 5 vid 25 hrudnya 2014 r.);
Prezydiyi VHO Ukrainy's'koyi Akademiyi Nauk (protokol № 14-12-25 vid 25 hrudnya 2014 r.)

Retsenzenty:

Panchuk M. I., d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Stepyko M. T., d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Onyshchenko I. H., d-r polit. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv)

Shef – redaktor:

Andrushchenko V. P., d-r fil. nauk, prof., chlen – kor.
NAN Ukrainy, akad. NAPN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)

Holovnyy redaktor:

Vashkevych V. M., d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)

Spivredaktery:

Honcharov V. I., d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Kyvylyuk O. P., d-r fil. nauk, st.n.s.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Kryvosheya V. V., d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Predbors'ka I. M., d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina,
Kyiv)

Vidpovidal'nyy sekretar:

Khalamendyk V. B., d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina,
Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)

Redaktsiyna rada:

Andrushchenko V. P. – d-r fil. nauk, prof., chlen – kor. NAN Ukrainy, akad.
NAPN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv, NPU im.
M. P. Drahomanova)
Vashkevych V. M. – d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im.
M. P. Drahomanova)
Yevtukh V. B. – d-r ist. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina,
Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Zelenkov A. I. – d-r fil. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Kolesnyk V. F. – d-r ist. nauk, prof., chlen-kor. NAN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv)
Myrzakhanyan R. – d-r ist. nauk, prof. (Armeniya, Yerevan)
Mykhal'chenko M. I. – d-r fil. nauk, prof., chlen – kor. NAN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv)
Rafal's'kyy O. O. – d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Soldatenko V. F. – d-r ist. nauk, prof., chlen-kor. NAN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv)

Redaktsiyna kolehiya:**Z istorychnykh nauk:**

Voytsekhiv's'ka I. N. – d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Honchar B. M. – d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Drobot I. I. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Zhurba M. A. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)

Laz'ko H. H. – d-r ist. nauk, prof. (Bilorus', Homel')
Mykhaylyuk V. P. – d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Luhans'k)
Stoyan T. A. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Cherheha L. M. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Shapoval Yu. I. – d-r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Z filososf'kykh nauk:

Abasova A. S. – d-r fil. nauk, profesor (Azerbaydzhan, Baku)
Akopyan V. H. – d-r fil. nauk, st.n.s. (Ukrayina, Kyiv)
Bazaluk O. O. – d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Bekh V. P. – d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Voronkova V. H. – d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Zaporizhzhya)
Herasmova E. M. – d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Zhad'ko V. O. – d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Zhyzhko T. A. – d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Kutsepal S. V. – d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Poltava)
Mykolaychak A. – d-r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Poznan')
Mulyar V. I. – d-r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Zhytomyr)
Onipko O. F. – d-r tekhn. nauk, profesor (Ukrayina, Kyiv)
Tetslav S. – d-r fil. nauk, prof. (Pol'shcha, Bydoshch)
Uvarkina O. V. – d-r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Yashanov S. M. – d-r ped. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)

Z politychnykh nauk:

Andrusyshyn B. I. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Babkina O. V. – d-r polit. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Balabanov K. V. – d-r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mariupol')
Varzar I. M. – d-r polit. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Voinalovych V. A. – d-r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Ivanov M. S. – d-r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mykolayiv)
Kizima S. A. – d-r polit. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Kotyhorenko V. O. – d-r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Kras' I. – d-r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Cheshstokhov)
Lapyna S. V. – d-r sots. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Makarenko L. L. – d-r ped. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Rymarenko S. Yu. – d-r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Savyel'yev V. L. – d-r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M.P. Drahomanova)
Srohoshu T. – d-r khabilit., prof. (Pol'shcha, Cheshstokhov)

Hileya : naukovy visnyk. Zbirnyk naukovykh prats' / Hol. red. V. M. Vashkevych. – K. : “Vydavnytstvo
“Hileya”, 2014. – Vyp. 91 (12). – 425 s.

Kontseptsiyazbirnykabazuyet'syanabahatoplanovomunaukovomuvysvitleni problem informatsiynoyisivilizatsiyi, shchoformuyet'sya.
Osnovnirubrykyokhoplyuyut' haluziistorychnykh, filososf'kykh ta politychnykh nauk. Rozrakhovanyynafakhiv'sivhumanitarnykh ta sotsial'no-
politychnykh nauk.

profesora A.P. Kotsura. – Kyiv, 2011. – Vyp.21. – 158 s.

12. Honcharenko O. Mainovi pravovidnosyny mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina": problemy vyznachennia tsyvilnoho statusu ta analiz normatyvnoho zabezpechennia / O.Honcharenko // Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriia: Istorii / Za zah. red. prof. I.S.Zuliaka. – Ternopil: Vyd-vo TNPU im. V.Hnatiuka, 2011. – Vyp.1. – 299 s.

13. Honcharenko O. Hromadianskyi status mistsevoho naselennia okupovanoi Ukrainy: analiz normatyvnykh zakhodiv komendatur Vermakhtu ta tsyvilnoi administratsii raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.) / O.Honcharenko // Mandrivets. – 2011. – № 3. – 114 s.

14. Honcharenko O. Povsiakdenne zhyttia mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" u konteksti funktsionuvannia okupatsiinoi systemy tsyvilnykh sudiv (1941–1944 rr.) / O.Honcharenko // "Istorii povsiakdennosti: teoriia ta praktyka": materialy Vseukr. nauk. konf. [m. Pereiaslav–Khmelnitskyi], 5–6 zhovt. 2012 r. / [uporiad.: O.M. Lukashyevych, T.Iu. Nahaiko, V.V. Kotsur]. – Pereiaslav–Khmelnitskyi, 2012. – 200 s.

15. Kunytskyi M.P. Funktsionuvannia ustanov shlifnieniv ta shefeniv na terenakh Raikhskomisariatu "Ukraina": analiz sudovoi praktyky (1941–1944 rr.) / M.Kunytskyi // Chasopys ukrainskoi istorii / Za red. doktora istorychnykh nauk, profesora A.P. Kotsura. – Kyiv, 2014. – Vyp.29. – 110 s.

16. Kunytskyi M. Sudovi zasoby zakhystu prav ta interesiv mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.) / M.Kunytskyi // "Mandrivets". – Ternopil, 2013. – № 6 (108). – 98 s.

17. Honcharenko O.M. Funktsionuvannia okupatsiinoi administratsii Raikhskomisariatu "Ukraina" upravlinsko-rozporiadchi ta orhanizatsiino-pravovi aspekty (1941–1944 rr.): monohrafiia / O.M. Honcharenko. – K.: NPU im. M.P. Drahomanova, 2011. – 600 s.

18. Kunytskyi M.P. Sotsialno-pravovyi status mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.): monohrafiia. – K.: PP "NVTs "Profi", 2014. – 564 s.

19. Honcharenko O.M., Kunytskyi M.P., Lysenko O.Ie. Systema orhaniv mistsevoho upravlinnia na terytorii raikhskomisariatu "Ukraina" ta "viiskovoi zony". 1941–1944 rr. / NAN Ukrainy. – In-t istorii Ukrainy. – K., 2014. – 151 s.

20. Derzhavnyi arkhiv Cherkaskoi oblasti. – F. R–2400. – Op. 1. – Spr. 1.

21. Derzhavnyi arkhiv Rivnenskoï oblasti. – F. R–22. – Op. 1. – Spr. 3.

22. Derzhavnyi arkhiv Poltavskoi oblasti (dali – DAPO). – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 5.

23. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vshcheykh orhaniv vldy ta upravlinnia Ukrainy. – F. 3206. – Op. 2. – Spr. 224.

24. DAPO. – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 6.

25. Tam samo. – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 4.

26. Tam samo. – F. R–2302. – Op. 1. – Spr. 1.

27. Tam samo. – F. R–2302. – Op. 1. – Spr. 4.

Kolesnik N. I., applicants of the department of History and Culture of Ukraine State University "Pereiaslav–Khmelnitsky State Pedagogical University named Hryhorii Skovoroda" (Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitskii), kolisnik@ukr.net

Problems of regulatory–legal support of local judicial institutions in the territory Reichskommissariat "Ukraine" (1941–1944)

In the article author explores the features of normative–legal support of the local judicial institutions that functioned on the territory controlled by the occupation administration Reichskommissariat "Ukraine".

Keywords: normative–legal act, occupation, Reichskommissariat "Ukraine", local authorities, local population, judicial institutions.

Колесник Н. И., соискатель кафедры истории и культуры Украины, ГВУЗ "Переяслав–Хмельницький госуниверситет имени Григория Сковороды" (Украина, Переяслав–Хмельницький), kolisnik@ukr.net

Проблема нормативно–правового обеспечения работы местных судебных учреждений на территории Рейхскомиссарията "Украина" (1941–1944 гг.)

Рассмотрено проблема особенностей нормативно–правового обеспечения работы местных судебных учреждений на территориях, подконтрольных оккупационной администрации Рейхскомиссарията "Украина".

Ключевые слова: нормативно–правовой акт, оккупация, Рейхскомиссарият "Украина", местные органы власти, местное население, судебные учреждения.

* * *

УДК 94(477)“1953/1964”:378

Лук'яненко О. В.

кандидат історичних наук, старший викладач кафедри культурології, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка (Україна, Полтава), lukyapenko.ov@gmail.com

КУЛЬТУРНЕ ДОЗВІЛЛЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ІНСТИТУТАХ УРСР ДОБИ "ВІДЛИГИ" (1)

Ілюструється еволюція культурного типу дозвілля освітян педінститутів УРСР періоду десталінізації (1953–1964 рр.). Застосування методу контент-аналізу педагогічної преси дозволило простежити нарощування протистояння західному впливу на дозвілля студентів; відслідкувати співвідношення потреб молоді в організованому культурному дозвіллі та можливості вузів забезпечити молоді усім необхідним для повноцінного заповнення позаробочого часу. Відтворено образ "ідеального культурного дозвілля" майбутнього учителя на основі висвітлення найкращих зразків у газеті "Радянська освіта". Зроблена оцінка загальних характеристик дозвілля студента–освітянина.

Ключові слова: повсякдення, студенти, культурне дозвілля, вища педагогічна школа, десталінізація.

Освітня вищої педагогічної школи через специфіку власної діяльності ніколи не мали проблем зі змістовим наповненням дозвіллевої сфери свого повсякдення. Для аналізу вільного часу нами була обрана концепція дозвіллевих типів У. Алеманна, Р. Вейдера, К. Кармела та ін. У поданій розвідці пропонуємо поглянути на те, як за часів "відлиги" висвітлювалося культурне дозвілля освітян та їхня творчість у години дозвілля. Періодична преса завжди була ідеологічною зброєю в руках всюдисущої партії. Профільні ж видання (у нашому випадку – газета "Радянська освіта") намагалися "ліпити" справжнього громадянина (тут – справжнього учителя) чи не з більшим гартом.

Зробимо декілька ремарок. Перша: періодика 1953–1964 рр. не подає повної картини культурного дозвілля у педінститутах, а лише встановлює маркери, на які мала б орієнтуватися педагогічна громадськість УРСР. Друга: вибірка "зразкових" вишів формувалася виключно силами кожного окремого вишу і бажанням самореклами на сторінках республіканського видання. Загальною рисою усього періоду було те, що студенти залишалися обласних центрів рушійною культурною силою. Принаймні у 1963 р. у Кременецькому ДПІ було обмаль місць для проведення культурного дозвілля громадськості. Тому саме студенти були одночасно й організаторами громадського дозвілля, й споживачами культурного продукту. У згаданому виші такими "рушійними культури" на початку 1960-х були кращій на Тернопільщині інститутський хор та ансамбль хародничого факультету "Кременчанка" [1]. Дозвілля характеризується свободою вибору. Проте у стінах педагогічних навчальних закладів воно набуває чіткого виховного вектора, приправленого ароматом контролю та примусу. Здебільшого вибір форми проведення культурного дозвілля освітянами проходив відповідно до їхніх умінь, навичок та уподобань. Проте часто виші долучалися до процесу свідомого вибору. Так, у Ніжинському педінституті студентам–першокурсникам в середині 1950-х давали анкети з естетичного виховання. Згідно з відповідями майбутніх освітян ім формували дозвіллевий план, записуючи у численні секції та гуртки. Таким чином було "зорганізоване"

дозвілля більше 5 тисяч осіб в гуртках та самодіяльності вишу [2].

Найменш висвітленими у періодиці 1950–1960-х рр. була прикладна (народно-ужиткова) творчість у педінститутах. За пост-сталінське дванадцятиліття ми знайшли лише одну згадку про організацію експозиції вишивки, в'язання, ліпки та різьбярства вихованців педагогічних вишів у стінах Кіровоградського інституту. Ініціатором подібних заходів була викладачка російської мови Зінаїда Мініна. Прикметно, що одночасно з розкриттям власних талантів молодь преміювалася за кращі твори у годину дозвілля [3].

Близько до творчих виставок за своєю сутністю була й малярська творчість педагогів та студентів. З одного боку культурне дозвілля тут виражалося через споживання освітянами готового продукту – відвідування організованих у стінах рідних вишів виставок знаних художників. Так, у березні 1959 р. у Ніжинському педінституті закінчили реставрувати розграбовану під час радянсько-німецької війни картинну галерею, засновану ще за часів М. Гоголя [4]. У липні 1962 р. до 125-річчя О. Пушкіна у Кіровоградському ДПП за допомоги Всесоюзного Пушкінського музею в Ленінграді організували художній салон для студентів та викладачів вишу [5]. А в лютому 1963 р. в уже згадуваному вище Ніжинському ДПП відкрили виставку художника, заслужено діяча мистецтва УРСР С. Шишка, де особливою популярністю майбутніх педагогів користувалися пейзаж “Аскольдова могила” та натюрморт “Червоні маки” [6]. Такі виставки, звичайно, були поєднанням культурного та освітньо-зорієнтованого дозвілля. Зазвичай на них підсилювали опанований теоретичний матеріал художніми образами (як виставка до Пушкінського ювілею), поєднували огляд зі вступними лекціями про сучасне мистецтво тощо.

Зауважимо, що у 1963 р. М. Хрущов дав чітко зрозуміти, яким має бути радянське образотворче мистецтво. У педагогічних інститутах почали кампанію з формування у студентів глибоко моральних ленінських поглядів на мистецтво, за яких були неможливі “всілякі формалістичні виверти і абстракціоністська мазня” [7]. Хоча зовсім інша картина постає, коли подивитися на ті картини, які були виставлені на розсуд освітянської публіки С. Шишком у Ніжині. Його полотна з “київського циклу” хоч і формувалися за суворими зразками соцреалізму, проте насправді близькі до медитації експресіонізму за чистотою кольору, за світлом та теплом, що ллються з них.

Освітянам було й властиве продукування власних творів образотворчого мистецтва у вільний час. Так, у червні 1960 р. до декади української літератури і мистецтва в Москві студенти Ніжинського ДПП Кононенко, Ступак та Злотницький під керівництвом молодого художника Орла написали ряд картин для інститутської виставки. Проте, така творчість носила ознаки так званого “додаткового дозвілля” – вона співпадала з професійною підготовкою молоді. Зразком чистої творчості заради дозвілля була організована у той самий час виставка пейзажів і портретів старшого викладача кафедри літератури Ніжинського

педінституту Ю.Савченка, який творив за покликком серця, а не за виробничою необхідністю [8].

До переліку творчого дозвілля віднесемо зустрічі з діячами культури та мистецтва. Такі заходи часто мали елементи інтерактивного дозвілля, проте у більшості своїй мали головною метою саме споживання готового продукту – творчості того чи іншого митця. Ця форма проведення творчого дозвілля була одною з найулюбленіших для висвітлення у періодиці через специфіку своїх об'єктів. До того ж її легко можна було організувати як для студентів заочного відділу, так і вихованців стаціонару [9]. Інша перевага такого дозвілля – можливість “закрити” за його рахунок лакуни у виховній та пропагандистській роботі з молоддю. Так, цілком слухними стали зустрічі третьокурсників Київського ДПП з письменниками й артистами Росії М. Тихоновим, О. Жаровим, В. Рождественським та М. Доридо у травні 1954 р. Творчий вечір стверджував канони “нерушимі дружби”, посилював “торжество відданості” українців сусідній державі у дні декади російської літератури та мистецтва [10]. Інколи такі зустрічі набували рис як споживання, так і самодіяльної творчості. Скажімо, під час літературного вечора-зустрічі у Чернігівському ДПП у червні 1960 р. з українським радянським поетом Леонідом Первомайським студенти та викладачі провели й концерт художньої самодіяльності [11].

Та здається, що найпопулярнішими були зустрічі з відомими композиторами. Успіх такої форми організації дозвілля полягав у тому, що воно майже стовідсотково з пасивного споглядання чи слухання переростало у живу інтерактивну дію. Безперечною зіркою на таких заходах був провідний композитор-пісняр П. Майборода. Так, на зустрічі зі студентами та учителями-слухачами курсів при Київському ДПП у квітні 1959 р. відбулося не просто знайомство з життям митця. Після виступів солістки республіканської філармонії В. Гирман з новими піснями композитора, всі разом співали знайомі твори “Ми підем, де трави похили” та пісню “Про рушник” [12]. Цей хіт лунав чи не на кожній подібній зустрічі з П. Майбородою, як, скажімо, у квітні 1964 р. у Запорізькому ДПП. Лауреат Державної і Шевченківської премій тоді живо реагував на ініціативи освітянської молоді. Студенти під час зустрічі з ним та поетом М. Нагнибодою підняли питання сучасної їх молодіжної пісні. Композитор тоді звернувся до колеги: “Миколо Львовичу, давай напишемо пісню для студентів Запорізького педінституту. Адже ти будував першу домну в цьому місті, а для мене воно рідне з дитинства” [13]. Окрім Майбороди гостями на творчих вечорах були Д. Кабалецький (у 1962 р. він навіть прослухав хор та оркестр ніжинського ДПП); артисти Київського театру імені І. Франка, письменники Ю. Збанацький, О. Ющенко, О. Білоус... [14]. Як бачимо, “об'єктів” дозвілля у молоді було вдосталь. Справа залишалася лише за можливістю організації власного вільного часу.

Специфічною категорією по споживанню культурних цінностей ми можемо назвати засідання літературних студій та гуртків, на яких відбувалася читка та обговорення творів мистецтва. З одного боку – це чисте культурне дозвілля, з іншого – носить риси дозвілля інтерактивного. Прикладом можуть слугувати

вечори, що у 1953 р. проходили у Слов'янському педінституті. Тоді молодь з викладачами обговорювала твори Й. Сталіна “Економічні проблеми соціалізму в СРСР”, М. Тихонова “Два потоки”, В. Лаціса “К новому берегу”, Г. Фаста “30 срібренників”, П. Чебаліна “Весна идет” та кінофільм “На дні” [15]. Характерно, що цей тип організації дозвілля допомагав молоді відпочити від ритму роботи як у стінах вишів, так і поза ним. Наприклад, Студенти Кримського ДПІ під час практики на біологічній станції у с. Краснолісся Сімферопольського району обговорювали роман О. Гончара “Тронка” біля нічного вогнища [16]. Такі вечори були “ідеологічно замовними” хіба у частині обговорення творів “корифея” Й. Сталіна. В іншому випадку ініціювалися самою молоддю через прагнення урізноманітнення власного дозвілля.

Ми уже торкалися такої форми організації творчого дозвілля як проведення концертів самодіяльності. Ці заходи часто були плановими та обов'язковими. Таким прикладом може бути проведений перший міжкурсний огляд самодіяльності у квітні 1959 р. студентів Кам'янець–Подільського ДПІ, на якому більше 50 студентів виступали у якості читців або ж учасників вечорів–концертів [17]. Напівдобровільна присутність на них студентів та викладачів у якості слухачів (споживачів) або виконавців (творців) означала “додатковість” цього типу дозвілля – його залежність від роботи. Інколи навпаки схожі концерти видавалися церемоніально–урочистими. Таким, скажімо, був вечір–концерт радянсько–чеської дружби в Чернігівському ДПІ у квітні 1960 р. [18].

Проте чи не наймасовішими у 1950–1960 х рр. за кількістю учасників формами проведення творчого дозвілля була участь у хорах, оркестрах, капелах та ансамблях. Зауважимо одразу, що вектор проведення творчого дозвілля у 1963 р. був чітко визначений Першим секретарем ЦК КПРС М. Хрущовим. Ступінь втручання політики та особистого смаку (вірніше, несмаку) у дозвілля кожного окремого громадянина варте того, аби навести цю розлогу цитату: “У музичній творчості є і серйозні хиби. Не можна вважати нормальним захоплення музикою і джазами, яке намітилося. Не слід думати, що ми противники будь–якої музики для джазів, різні бувають джази і різна буває музика для них. Дунаєвський умів писати для джазів хорошу музику. Подобаються мені деякі пісні у виконанні джазу під керуванням Леоніда Утьосова. Але буває і така музика, від якої нудить, виникають коліки в шлунку [...] Музика, в якій немає мелодії, крім роздратування, нічого не викликає. Кажуть, що це відбувається від нерозуміння. Справді, буває така джазова музика, що її і зрозуміти не можна і слухати гідко” [19].

Хоча закордонна музика не відкидалися уповні – лишалися її “кращі” – пролетарські – зразки. Так, під час Четвертого Конгресу Фестивалю демократичної молоді у серпні 1957 р. хор Київського педінституту іноземних мов співав англійською пісню американського безробітного [20].

Популяризації музики й співів як форми проведення творчого дозвілля сприяли й реформи у системі підготовки учителів. Із 1956 р. у 5 педвишах УРСР (Київ, Ніжин, Львів, Харків, Одеса) відкрили мовно–

літературні факультети, увівши музику і спів як другу спеціальність для майбутніх мовників. З одного боку відкривалася широка можливість для заняття творчістю. Так, у Ніжинському ДПІ мали на перший погляд пристойне матеріальне забезпечення: 19 фортепіано, комплект домрового оркестру, 35 скрипок, 42 баяни. З іншого боку відчувалося й обмеження запитів студентів: бракувало нот творів українських композиторів, були відсутні більшість інструментів з народного оркестру (сопілок, цимбалів тощо). Та й відверто знайти годинку для творчості у поза лекційний час видавалося складним. Молодь була переобтяжена додатковими “позалекційними лекціями” (!) з музичних предметів, що по суті перетворювало час дозвілля на час навчання. І таке навчання далеко не було вільним освітнім дозвіллям [21].

Прикметною рисою такого дозвілля була його масовість та системність. Скажімо, у СумДПІ у 1963 р. щоп'ятниці проходили заняття факультету громадських професій. По суті це була свідомо організована студентами власного дозвілля. У ці години молодь отримала можливість займатися в естрадному й струнному оркестрах, співати в академічному хорі, брати участь в ансамблі англійської, німецької, російської, української пісні. Участь студентів у таких об'єднаннях дозволяла приміряти на себе зовсім іншу соціальну роль. Так, сумський співочий колектив фізико–математичного факультету “Дружба” очолювала Ліда Борисенко – математик, яка сама займалася у диригентській секції факультету громадських професій [22].

Участь у співочих колективах демонструвала стійкість дозвіллевого інтересу молоді. Так, у Вінницькому ДПІ керівник академічного хору К. Семенов не давав ніяких знижок на самодіяльність. Його колектив брався за розбір “Реквієм” австрійського генія В.А. Моцарта, “Балади про Україну” радянського митця О. Александрова, “Ехо” угорського композитора Л. Ласло тощо [23]. Не оминали й творчості українських митців. Наприклад, у травні 1959 р. на святі Радянської пісні на міському конкурсі–огляді І місце виборов хор Київського педінституту іноземних мов з творами К. Стеценка “Чуєш, брате мій” та М. Леонтовича “Ой з–за гори кам'яної” [17].

Музика дозволяла проявлятися й власним композиторським та пісенним талантам у середовищі педагогів. У червні 1960 р. до декади української літератури і мистецтва в Москві композитори Ніжинського ДПІ написали музичний твір до декади. Диригент хору М. Іконнікова представив пісню “Вітчизна” та хор “Ніч” на слова М. Гоголя. Керівник ансамблю народних інструментів М. Мельник написав “Пісню про Матір” на слова студента В. Морданя та пісню “Нам не забути” разом із музичною фантазією на теми українських народних пісень. Не відставали у творчому почині й студенти – молодий композитор Гаєвський презентував власні твори для баяна [8]. Музичне дозвілля мало й пасивні ознаки. Так, у Ніжині двічі на тиждень працювали радіогазети, в ефірах яких лунали твори класичної російської музики, радянських, зарубіжних композиторів [2].

Досить близько до вокальних колективів стояли за наповнюваністю дозвіллевої сфери студентів та

викладачів і хореографічні гуртки. Так, в одному з прапорів естетичного виховання майбутніх освітян, ніжинському ДПП, на зламі 1950–1960-х рр. існувало чотири хореографічні колективи [2]. Але танцювальні уподобання молоді стояли так само впритул під дулом ідеологічної зброї. М. Хрущов у свій час дав чітко зрозуміти, які танці мають бути “дозволені” в часи умовно-ліберальної “відлиги”: “Почуття заперечення викликають деякі так звані сучасні танці, занесені в нашу країну з Заходу [...] Те, що називають сучасними модними танцями, це просто якісь непристойності, несамоцитості, казна що! Кажуть, що таку непристойність можна побачити тільки в сектах трясунів. Не можу підтвердити, бо сам ніколи не був на зборищах трясунів” “ми за музику запалюючи, таку, яка кличе на подвиг ратний і на працю” [19].

Список використаних джерел

1. Мордань В. Вершини долаються в наступі // Радянська освіта. – 3 квітня 1963. – № 26. – С. 2.
2. Повод М. З досвіду нашого інституту // Радянська освіта. – 27 жовтня 1956. – № 44. – С. 4.
3. Скрипник О. Естетичне виховання майбутніх учителів // Радянська освіта. – 17 березня 1956. – № 12. – С. 2.
4. Повод М. Вічно живий // Радянська освіта. – 28 березня 1959. – № 13. – С. 3.
5. Самарин Г. У вінок співців свободи // Радянська освіта. – 3 лютого 1962. – № 10. – С. 2.
6. Пулинець П. Правдиве мистецтво надихає // Радянська освіта. – 6 квітня 1963. – № 27. – С. 2.
7. Солдатов В. Ідейність – насамперед! // Радянська освіта. – 23 березня 1963. – № 23. – С. 2.
8. Білан О. Діяльна підготовка // Радянська освіта. – 25 червня 1960. – № 51. – С. 4.
9. Дитюк П. У заочників Вінницького педінституту // Радянська освіта. – 25 липня 1953. – № 30. – С. 1.
10. Гнатюк М. Хвилююча зустріч // Радянська освіта. – 15 травня 1954. – № 20. – С. 3.
11. Бабенко Ю. У вузах республіки // Радянська освіта. – 1 червня 1960. – № 44. – С. 4.
12. Композитор в гостях у вчителів // Радянська освіта. – 30 квітня 1959. – № 18. – С. 4.
13. Композитор – гість студентів // Радянська освіта. – 4 квітня 1964. – № 28. – С. 4.
14. Хомяков В. Цікаві зустрічі // Радянська освіта. – 24 січня 1962. – № 7. – С. 2.
15. Ільїн Я. Студентський літературний гурток // Радянська освіта. – 7 лютого 1953. – № 6. – С. 1.
16. Студенти обговорюють “Тронку” // Радянська освіта. – 25 липня 1964. – № 59. – С. 2.
17. Позова Л., Романюк М. Студенти на сцені // Радянська освіта. – 20 лютого 1960. – № 15. – С. 4.
18. Бабенко Ю. Вечір дружби // Радянська освіта. – 2 квітня 1960. – № 27. – С. 4.
19. Промова товариша М.С. Хрущова. Висока ідейність і художня майстерність – велика сила радянської літератури і мистецтва // Радянська освіта. – 13 березня 1963. – № 20. – С. 1–4.
20. Микитюк О. Чекаємо дорогих гостей // Радянська освіта. – 10 серпня 1957. – № 32. – С. 1.
21. Сромицький П. Поліпшувати естетичну підготовку вчителів // Радянська освіта. – 24 травня 1958. – № 21. – С. 2.
22. Гаврилов П. І фізика, і пісня // Радянська освіта. – 13 липня 1963. – № 56. – С. 2.

References

1. Mordan' V. Vershyny dolayut'sya v nastupi // Radians'ka osvita. – 3 kvitnya 1963. – № 26. – S. 2.
2. Povod M. Z dosvidu nashoho instytutu // Radians'ka osvita. – 27 zhovtnya 1956. – № 44. – S. 4.
3. Skrypnyk O. Estetychne vykhovannya maybutnikh uchyteliv // Radians'ka osvita. – 17 bereznya 1956. – № 12. – S. 2.
4. Povod M. Vichno zhyvyu // Radians'ka osvita. – 28 bereznya 1959. – № 13. – S. 3.
5. Samarin H. U vinok spivtsiv svobody // Radians'ka osvita. –

3 lyutoho 1962. – № 10. – S. 2.

6. Pulynets' P. Pravdyve mystetstvo nadykhaye // Radians'ka osvita. – 6 kvitnya 1963. – № 27. – S. 2.

7. Soldatov V. Ideynist' – nasampered! // Radians'ka osvita. – 23 bereznya 1963. – № 23. – S. 2.

8. Bilan O. Dyal'na pidhotovka // Radians'ka osvita. – 25 chervnya 1960. – № 51. – S. 4.

9. Dytyuk P. U zaochnykv Vinnyts'koho pedinstytutu // Radians'ka osvita. – 25 lypnya 1953. – № 30. – S. 1.

10. Hnatyuk M. Khvylyuyucha zustrich // Radians'ka osvita. – 15 travnya 1954. – № 20. – S. 3.

11. Babenko Yu. U vuzakh respubliky // Radians'ka osvita. – 1 chervnya 1960. – № 44. – S. 4.

12. Kompozytor v hostyakh u vchyteliv // Radians'ka osvita. – 30 kvitnya 1959. – № 18. – S. 4.

13. Kompozytor – hist' studentiv // Radians'ka osvita. – 4 kvitnya 1964. – № 28. – S. 4.

14. Khomyakov V. Tsikavi zustrichi // Radians'ka osvita. – 24 sichnya 1962. – № 7. – S. 2.

15. Il'yin Ya. Student-s'kyi literaturny hurtok // Radians'ka osvita. – 7 lyutoho 1953. – № 6. – S. 1.

16. Studenty obhovoryuyut' “Tronku” // Radians'ka osvita. – 25 lypnya 1964. – № 59. – S. 2.

17. Pozova L., Romanyuk M. Studenty na stseni // Radians'ka osvita. – 20 lyutoho 1960. – № 15. – S. 4.

18. Babenko Yu. Vechir druzhby // Radians'ka osvita. – 2 kvitnya 1960. – № 27. – S. 4.

19. Promova tovarysha M.S. Khrushchova. Vysoka ideynist' i khudozhnya maysternist' – velyka syla radians'koyi literatury i mystetstva // Radians'ka osvita. – 13 bereznya 1963. – № 20. – S. 1–4.

20. Mykytyuk O. Chekayemo dorohykh hostey // Radians'ka osvita. – 10 serpnya 1957. – № 32. – S. 1.

21. Yeromyts'kyi P. Polipshuvaty estetychnu pidhotovku vchyteliv // Radians'ka osvita. – 24 travnya 1958. – № 21. – S. 2.

22. Havrylov P. I fizyka, i pisnya // Radians'ka osvita. – 13 lypnya 1963. – № 56. – S. 2.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer of cultural studies sub-department in V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

Cultural leisure in pedagogical institutes of Ukrainian Soviet Socialist Republic during the “thaw” period (I)

The article illustrates the evolution of the type of cultural leisure of educators in Pedagogical Institute of USSR during the period of de-Stalinization (1953–1964). Application of content analysis method of educational media allowed following increasing opposition to Western influence on students free time; tracing the value needs of youth in organized cultural leisure and opportunities of higher schools in providing young people with everything needed for a complete filling of their leisure time. The image of the “ideal cultural leisure” of the future teacher reproduced on the basis of the best examples of cultural coverage in the newspaper “Soviet education”. The estimation of the general characteristics of students' leisure is covered in the article too.

Keywords: every-day life, students, cultural leisure, higher pedagogical school, de-Stalinization.

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В.Г. Короленко (Украина, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

Культурный досуг в педагогических институтах УССР времён “оттепели” (I)

Иллюстрируется эволюция культурного типа досуга педагогов пединститутсов УССР периода десталинизации (1953–1964 гг.). Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило проследить нарастающее противостояние западному влиянию на досуг студентов; отследить соотношение потребностей молодежи в организованном культурном досуге и возможности вузов обеспечить молодежь всем необходимым для полноценного заполнения вне рабочего времени. Воссоздан образ “идеального культурного досуга” будущего учителя на основе освещения лучших образцов в газете “Советское образование”. Произведена оценка общих характеристик проблем досуга студента-педагога.

Ключевые слова: повседневность, студенты, культурный досуг, высшая педагогическая школа, десталинизация.

* * *

УДК 655.41(477+44)(091)

Омельковець О. Я.
аспірант, Інститут української археографії
та джерелознавства ім. М. С. Грушевського
Національної академії наук України
(Україна, Київ), s_hermelin@ukr.net

**СПІВПРАЦЯ ВИДАВНИЦТВА “СМОЛОСКИП”
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА З ПЕРШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ
ДРУКАРНЕЮ У ФРАНЦІЇ НАПРИКІНЦІ 1960–Х –
ПОЧАТКУ 1970–Х РОКІВ**

Метою статті є дослідження співпраці видавництва “Смолоскип” із Першою Українською Друкарнею у Франції та її директором В.Лазовінським, пов’язаної з виданням творів українських дисидентів.

У роботі використані такі методи: конкретно-історичний, системного аналізу та синтезу.

Встановлено, що видавництво “Смолоскип” на початках своєї діяльності потребувало допомоги від союзників у царині видавничої справи. Знайомство О.Зінкевича з директором Першої Української Друкарні у Франції сприяло цьому, до того ж фінансова спроможність молодого видавництва “Смолоскип” унеможливила співпрацю з іншими партнерами. Однак і тут “смолоскипівці” зіткнулися з проблемами у вигляді завищення Друкарнею ціни на друк, незадовільною якістю та несвочасним виходом книг. Лише невдоволення діяльністю Першої Української Друкарні з боку представників “Зональної конференції клітки Української Національної Єдності у Франції” та внесення цього питання на розгляд Проводу українських націоналістів, а також поміркованість та виваженість О.Зінкевича в перемовинах із В.Лазовінським дозволили вирішити ці проблеми видавництва “Смолоскип”.

Ключові слова: О.Зінкевич, “Смолоскип”, Перша Українська Друкарня у Франції, дисиденти.

Незважаючи на посилену увагу дослідників до найрізноманітніших аспектів життя української діаспори, видавничу, громадсько-політичну, інформаційну та правозахисну діяльність українських осередків “Смолоскип” до сьогодні ще не була об’єктом спеціального дослідження. Стисла довідкова інформація про етапи діяльності журналу “Смолоскип” подана у монографії М.Боровика “Українсько-канадська преса та її значення для української меншини в Канаді” [2, с. 249, 250]. У працях Ю.В. Недужка і О.Сімківа, присвячених боротьбі української діаспори за права людини в Україні, згадується про участь “Смолоскипу” в акціях на захист Ю.Шухевича [31] та учасників Української Гельсинкської групи [33], друк видавництвом енциклопедії “Тисяча років християнства в Україні” [30]. Основні етапи діяльності часопису “Смолоскип” наведено в енциклопедичному довіднику “Рух опору в Україні: 1960–1990” [32, с. 605, 606]. Однак комплексної праці, яка б розкривала видавничу діяльність “Смолоскипу” на різних етапах його існування, немає. Зокрема відсутня інформація про співпрацю видавництва з Першою Українською Друкарнею у Франції та її директором В.Лазовінським, що й зумовлює актуальність нашого дослідження. Тому ми поставили за мету вивчити цей аспект діяльності “Смолоскипу”. Відповідно до мети були поставлені такі завдання: дослідити співпрацю “Смолоскипу” та Першої Української Друкарні, пов’язану з виданням творів українських дисидентів; вивчити труднощі, які постали перед видавництвом “Смолоскип” на цьому етапі його діяльності, висвітлити роль очільника “Смолоскипу” О.Зінкевича та директора Першої Української Друкарні В.Лазовінського в налагодженні та розвитку співпраці між цими двома організаціями.

У ході роботи нами використано такі методи дослідження: конкретно-історичний метод, який дозволив дослідити роботу “Смолоскипу” у Франції

наприкінці 1960–х – початку 1970–х років; методи системного аналізу та синтезу, що дали змогу розглянути видавничу діяльність “Смолоскипу” та узагальнити отримані дані для відтворення цілісної картини його роботи у вказаний період.

У серпні 1965 р. О.Зінкевич та “Смолоскип” почали готувати до друку англійською мовою твори українських “шістдесятників” – М.Вінграновського [32, с. 108], І.Драча [32, с. 219], В.Коротича [32, с. 334], Л.Костенко [32, с. 338], В.Симоненка [32, с. 584]. За цією роботою йшла підготовка до створення “смолоскипівцями” власного видавництва, яке О.Зінкевич запропонував назвати іменем українського поета-шістдесятника В.Симоненка [4; 32, с. 605].

Ідея назвати видавництво “Смолоскип” його іменем була приурочена п’ятій річниці смерті поета, котрий став жертвою тоталітарного режиму в СРСР [1; 4]. 1 січня 1968 р. у Балтиморі було засновано видавництво “Смолоскип” імені Василя Симоненка, яке очолив Осип Зінкевич.

Важливе місце в діяльності видавництва “Смолоскип” мала співпраця з Першою Українською Друкарнею у Франції та її директором В.Лазовінським, із яким О.Зінкевич безпосередньо погоджував питання фінансів, розсилки та друку самвидавних книг із радянської України [5]. У листопаді 1969 р. “Смолоскипом” було перераховано кошти для друку збірки есе Євгена Сверстюка “Собор у риштованні” та поетичної збірки Василя Голобородька “Летюче віконце”, а також погоджено питання з погашенням боргу за видання “Лиха з розуму” В.Чорновола [5].

Перших двох книг планувалося друкувати по три тисячі примірників кожної, з них 2500 – у м’якій обкладинці та 500 – у твердій [5]. Серед читачів тоді користувалися попитом книги саме у твердих оправах, однак у зв’язку з тим, що таке видання потребувало більших витрат, а фінансовий стан видавництва “Смолоскип” продовжував бажати кращого, кількість таких була обмеженою [5]. До Балтимору з Франції книги доставлялись у найдешевший спосіб – морським шляхом, оскільки доставка авіапоштою до Нью-Йорка коштувала значно більше, до всього ж О.Зінкевичу було незручно їздити за ними туди, а Балтимор був портовим містом, що гарантувало пряму доставку з Європи до замовників, тобто “Смолоскипу” [5].

О.Зінкевич також дбав про якість надсилань книг із Франції та просив у В.Лазовінського упаковувати по дві книжки в товсті картонні коробки, мотивуючи тим, що попередньо замовлені примірники “Лиха з розуму” дійшли в незадовільному стані [5].

Також погоджувалося питання з оплатою друку книг. Тисячу доларів США Перша Українська Друкарня у Франції отримувала одразу як задаток, а другу О.Зінкевич зобов’язувався надіслати в середині грудня 1969 р., решту коштів – через два місяці після отримання [5]. Також О.Зінкевич зазначає, що найкраще було б “Смолоскипу” отримати замовлення в другій половині січня 1969 р [5].

Обидві книги “Смолоскип” мав намір продавати за ціною у 3 долари США у м’якій обкладинці та 4 долари США у твердій. Певна кількість примірників залишалася для розповсюдження у країнах Європи та для організаційних потреб ПУН на місцях [5].

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Солдатенко В. Ф. Проблема співвідношення дипломатичних і воєнних чинників у боротьбі за владу в Україні (1917 р. – початок 1919 р.).....	7
Щербатюк В. М. Перші кроки Тараса Шевченка на шляху до вершин творчості: роздуми та наукові пошуки у рік 200-річчя митця.....	18
Гай–Нижник П. П. Ідея Соборності й українське державотворення (1918–1919 рр.).....	25
Кунецька О. О. Вплив стосунків сільського духовенства з вірянами на стан православної парафії у XIX столітті.....	37
Васьків Н. А. Українсько–єврейські відносини у політиці християнських суспільників наприкінці XIX – початку XX ст. (за матеріалами часопису “Руслан”).....	40
Теплюк Л. М. Основні віхи діяльності Історичного товариства Нестора–літописця та участь Володимира Іконнікова.....	47
Акатрій В. М. Освіта Буковини у роки Першої світової війни (1914–1918).....	50
Добролюбська Ю. А., Ліхачова О. Є. Відтворення ідей журналу “Рассвет” у літературному мистецтві О. Я. Бруштейн.....	54
Передерій І. Г. У боротьбі за Українську державу: маловідома сторінка дипломатичної діяльності В’ячеслава Липинського.....	58
Степаненко В. А. Інститут прокуратури Радянської України 1920–1930 рр.: історико–юридичний дискурс.....	63
Волошинова А. В. Діяльність Комісії для неповнолітніх правопорушників на території УСРР в першій половині 1920–х рр.	67
Розовик О. Д. Формування єврейської шкільної освіти в УСРР у 1920–х – початку 1930–х рр.....	71
Бернацький В. Р. Православно–сектантські рухи на Волині – Житомирщині 20–х років XX століття в умовах більшовицького режиму.....	74
Кулікова Т. О. Хід реорганізації МТС та реалії функціонування ремонтно–технічних станцій в Україні.....	78
Вєтров І. Г. Початок відбудови хімічної промисловості України у 1943–1945 рр.	83
Гончаренко О. М. Джерельна база архівів України в контексті вивчення особливостей функціонування органів та установ окупаційної адміністрації Райхскомісаріату “Україна” (1941–1944 рр.).....	89
Колісник Н. І. Проблеми нормативно–правового забезпечення роботи місцевих судових установ на теренах Райхскомісаріату “Україна” (1941–1944 рр.).....	93
Лук’яненко О. В. Культурне дозвілля у педагогічних інститутах УРСР доби “відлиги” (1).....	97
Омельковець О. Я. Співпраця видавництва “Смолоскип” імені Василя Симоненка з Першою Українською Друкарнею у Франції наприкінці 1960–х – початку 1970–х років.....	101
Резнік І. С. Розвиток банківської системи України в 2000–2008 рр.	106
Бобровнік Ю. В. Виникнення засобів масової інформації молодіжних громадських організацій в Україні (1989–2013 рр.).....	111
Скочинська–Прокопович Б. Вибрані аспекти суспільної політики держави щодо явища бідності.....	115
Куйбіда В. В. Становлення й періодизація розвитку екології та її термінології.....	119
Кучерук М. С. Зміна парадигми незалежної України: громадянське суспільство vs пострадянське суспільство.....	122
Стрільчук В. В. Транскордонне співробітництво України та Республіки Польща у сфері туризму: особливості та проблеми.....	126
Федорова Т. М. Форми і методи державного регулювання у діяльності заповідників Черкаської області та їх вдосконалення.....	130
Горпинченко І. В. Територіально–адміністративна структура й вище церковне управління православної церкви в Україні другої половини XIX століття: дореволюційна історіографія.....	132
Ковальська Л. А. Історичні джерела з історії партизансько–підпільного руху років війни архіву Харківської області.....	136
Маслак В. І. Світогляд еліти Гетьманщини початку XVIII ст. з перспективи сучасних польських дослідників.....	141
Мельничук Н. В. “Єврейське питання” в німецькій окупаційній пропаганді на теренах Райхскомісаріату “Україна”: сучасна вітчизняна історіографія.....	143
Павловський Є. А. Голодомор 1932–1933 рр. в українській та зарубіжній історіографії.....	147
Смолянчук О. О. Нацистська податкова політика на теренах Райхскомісаріату “Україна”: сучасна вітчизняна історіографія.....	152
Зубко А. М. Міри ваги Східної Європи VI–XIX ст.	156
Пронь Т. М. Історія трагедії Іраку: замовники, підбурювачі, виконавці.....	159
Алієв Е. З. Завоювання Росією Іреванського ханства і створення “Вірменської області”.....	161
Гошкарлі Г. Скіфська тематика в історико–археологічній літературі Азербайджану.....	165
Гусейнова Г. І. Глекові поховання некрополя Галатепе.....	169
Мелик–заде С. М. Місії Кармелітів держави Сефевидов в період шаха Аббаса I (1587–1629).....	173
Дудар Р. В. Структура та внутрішня організація новоствореного османського війська “Асакір–і мансуре–і Мухаммедіє” в 1826–1834 рр.....	176
Ісламова З. Р. Сільське господарство Азербайджану в XVIII столітті в документах дипломатичних місій і мандрівників.....	179
Кукуре С. П. Роль язичництва у литовському суспільстві за часів правління князя Кейстута.....	182
Пількевич А. Л. Ветеранські колонії Августа: у пошуках форм та альтернатив.....	187

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Герасименко М. В. Суспільство в світі ідей та ідеї в світі суспільства.....	191
Журба М. А. Інтернет–аддикція як прихована загроза сучасної цивілізації.....	195
Грица Ю. Ю. Фактори розгортання еволюційного процесу.....	200
Масасв М. В. Про деякі інтенції холистичної філософії науки.....	203
Додонова В. І. Когнітивні та інституціональні обрії науки.....	206
Карпенко С. Р. Дискурсивна взаємодія влади і мас: філософський зміст і значення у XXI столітті.....	211
Дєвочкіна Н. М. Політична трансформація – рушійна сила формування сучасного суспільства.....	215
Ляднева А. В. Концептуалізація терміносистеми “благодійність”: історико–філософський аспект.....	219
Ніколаєнко О. О. Комунікативні виміри культурно–національної ідентичності.....	223
Єгунов М. В. Феномен ідентичності: проблема тексту та контекстів.....	227
Покуліта І. К., Виселко І. В. Культурні смисли медіапростору – естетичний та аксіологічний аспекти.....	231
Савченко С. В. Концепції “суспільства знань” як стратегічного ресурсу держави у гуманітарно–науковому дискурсі.....	236
Хмельнікова А. А. Соціально–філософський дискурс комунікативних мереж як особливого ресурсу соціального капіталу за умов глобалізації.....	241
Чоп Т. О. Теорія та практика футуризму в контексті “гри”.....	245
Шедяков В. Є. Соціальний рівень інформаційного впливу як аргумент в стратегічній конкуренції культурно–цивілізаційних світів.....	249
Яшина О. М. Концептуальні засади художньо–естетичного та морального виховання особистості: філософсько–освітній аспект.....	258
Отрешко В. С. Моральне самовизначення особистості.....	262

Качмар О. В. Евристичний потенціал етологічної концепції агресивності особистості.....	268
Щербина М. М. Міф і Інтернет: міфологічний і екранний культурний код.....	272
Рик С. М. Морально-етичні аспекти міфологічного часу.....	275
Бондаренко О. О. Літературоцентричність та владний дискурс.....	280
Луценко А. В. Розуміння тілесності та здоров'я в контекстуальному вимірі медичних традицій (Захід vs Схід).....	282
Путров С. Механізм введення у дію біосоціальних технологій впливу на здоров'я людини.....	286
Чернова Л. П. Специфіка управління трудовими ресурсами в Україні: регіональний аспект.....	288
Мамедова Ч. Д. Поняття любові в філософії Артура Шопенгауера і Конфуція: "agape" і "жень".....	290
Пашасва А. Єдність природи Бога і сутності та докази цього в філософії Спінози.....	292
Тимо О. С. Діахронія у філософії Іншого Е. Левінаса.....	295
Вергелес К. М. Образ Христа як ідеалу життя людини в мистецтві.....	298
Далекорей М. І. Особливості церковної інформаційної політики та потреба нації в єдиній Помісній Церкві.....	302
Горбунова Л. С. Про релевантність постнекласичних практик в освіті.....	307
Москалик Г. Ф. Цілісність і взаємна визначеність сучасної науки, освіти та практики.....	310
Семенюк Н. В. Структурно-функціональний аналіз безперервної освіти в Україні.....	314
Терещиць С. О. Провідні вектори інтернаціональних змін в структурі сучасного університету: опозиція культури та виробництва.....	319
Сидоренко О. Б. Відповідальність як фактор підвищення навчальних досягнень у молодших школярів.....	323
Неприцька Т. І. Вплив мовної політики Великої Британії на національну ідентичність шотландців.....	329
Наджафзаде А. Б. Творчість Нізамі – найяскравіша сторінка азербайджанської літератури.....	332
Асадова В. Мученик поет "Фуюзат".....	336
Карахан Х. Танзімат і турецька література XIX століття.....	338

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Аманмирадов Н. А. Демократія як основна риса нової філософії міжнародних відносин.....	341
Коваль І. В. Місце та роль церкви в українському суспільстві: історична ретроспектива та сучасні реалії.....	343
Цимбал Д. І. Перспективи розвитку інституту опозиції в Україні.....	348
Левченко А. В., Левченко М. О. Козацтво і формування державотворчої моделі розвитку українського етносу.....	353
Мамед-заде Н. С. Фактори, що впливають на територіальну цілісність держави.....	358
Нагорняк М. М., Стефурак М. М. Механізм взаємодії та функціональна складова влади і опозиції на місцевому рівні.....	361
Шелемба М. М. Методологічні аспекти використання гуманітарного підходу щодо дослідження електорального простору.....	364
Денисова А. Ю. Чорний піар під час парламентських виборів 2014 року.....	367
Алейнікова С. М. "Духовність-ОПК-Світськість" – "Свята Трійця" російської ідеології.....	370
Антонюк О. А. Квазісудова влада у сфері конституційного контролю: казахстанська модель.....	375
Крась І. Дилеми, пов'язані з приєднанням Польщі до банківського союзу.....	379
Ключник Р. М. Особливості регіональної політики Республіки Польща.....	387
Матвійчук А. В. Особливості взаємодії держави з громадськими організаціями у ФРН.....	389
Бутирська І. В. Членство Угорщини в ЄС та її соціальні реформи.....	394
Гаджієв Р. "Мир на Кавказі" – як одна з необхідних умов геополітичної безпеки Азербайджанської Республіки.....	399
Керімов М. Про концептуальну роль ідеології азербайджанства.....	403
Мудрицька К. О. Роль ядерного фактору у зовнішній політиці Франції у постбіполярний період.....	405
Шуляк С. В. Регіональна держава як інтервент: ефіопська збройна інтервенція у Сомалі.....	409

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Жулканич Н. М., Острянюк А. М. Міське самоврядування: сьогодення через досвід минулого. Рецензія на монографію: Нікітін Ю. О. Порекормені міста Полтавської, Харківської та Чернігівської губерній у другій половині XIX ст.: історичний аспект самоврядування : [Монографія] / Ю. О. Нікітін. – Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2014.....	414
Виткалов С. В. Наука як компонент культури (ювілейна науково-практична конференція в м. Рівне).....	416

CONTENT

HISTORICAL STUDIENS

Soldatenko V. F. The problem of correlation of diplomatic and military factors in the struggle for power in Ukraine (1917 -beginning of 1919) (P. 2).....	7
Shcherbatyuk V. M. Taras Shevchenko's First Steps on the Way to the Top of His Creations: thoughts and scientific researches in the year of 200's birthday of the artist.....	18
Hai-Nyzhnyk P. P. The idea of Unification and construction of Ukrainian statehood (1918–1919).....	25
Kunetska O. O. Impact of relations between rural clergy and religious people on the orthodox parishes in the XIXth century.....	37
Vaskiv N. A. Ukrainian–Jewish relations in policy of the Christian socialists at the end of 19 – the beginning of 20 century (based on the newspaper "Ruslan" materials).....	40
Teptyuk L. M. Milestones of Historical society Nestor–Chronicler and participation of Vladimir Ikonnikov.....	47
Acatrini V. M. The Education of Bukovina During the First World War (1914–1918).....	50
Dobrolyubska J. A., Lihachova O. E. Reproduction of ideas of the "Rassvet" journal in the literary arts of A. Y. Brushtein.....	54
Perederiy I. G. In the struggle for the Ukrainian state: unknown page of diplomatic activity of Vyatsheslav Lypyn's'kyj.....	58
Stepanenko V. A. The institute of the prosecution in Soviet Ukraine in 1920-1930's: historical and legal discourse.....	63
Voloshynova A. V. Activities of the Commission for Juvenile Offenders in the USSR in the first half of 1920s.....	67
Rozovik O. D. Formation of Jewish schooling in the USSR in the 1920s and beginning of the 1930s.....	71
Bernatsky V. R. Orthodox–sectarian movement in Volyn and Zhytomir regions 20–ies of XX century under the Bolshevik regime.....	74
Kylikova T. O. The reorganization of MTS and realities of functioning of technical repair stations in Ukraine.....	78
Vetrov I. G. The beginning of the restoration of chemical industry of Ukraine in 1943-1945.....	83
Goncharenko O. M. The source base of archives in Ukraine in the context of the study peculiarities of functioning of institutions and the occupation administration Reichskommissariat "Ukraine" (1941–1944).....	89
Kolesnik N. I. Problems of regulatory–legal support of local judicial institutions in the territory Reichskommissariat "Ukraine" (1941–1944).....	93
Lukyanenko O. V. Cultural leisure in pedagogical institutes of Ukrainian Soviet Socialist Republic during the "thaw" period.....	97
Omelkovets A. Ya. The cooperation of the Publishing House "Smoloskyp" named after Vasyl Symonenko with the first Ukrainian Printing House in France in the late 1960s – early 1970s.....	101
Reznik I. S. The development of the banking system of Ukraine in 2000–2008.....	106
Bobrovnik Y. V. The emergence of media of youth public organizations in Ukraine (1989–2013 years).....	111
Scotzynska-Prokopovitz B. Select aspects of public politics of the state in relation to the phenomenon of poverty.....	115
Kuybida V. V. Formation and periodization system of the development of ecology and its terminology.....	119
Kucheruk M. S. A change in the paradigm of independent Ukraine: civil society vs post–soviet society.....	122
Strilchuk V. V. Trans–border cooperation between Ukraine and republic of Poland in the sphere of tourism: specific features and problems.....	126
Fedorova T. N. Forms and methods of state regulation in the management of nature reserves Cherkasy region and improving them.....	130
Horpynchenko I. V. The territorial–administrative structure and the highest administration of the Orthodox Church in Ukraine of the second half of the XIX century: pre–revolutionary historiography.....	132
Kovalskaya L. A. Historical sources on the history of the partisan–underground movement years of war in the archives of the Kharkiv region.....	136
Maslak V. I. The Hetmanate elite's world outlook at the beginning of the 18th century under the perspective of the contemporary Polish historians.....	141
Melnizuk N. V. "Jewish question" in the German of occupation's propaganda in the territory Reichskommissariat "Ukraine": modern national historiography.....	143
Pavlovskiy E. A. Golodomor 1932–1933 in Ukrainian and foreign historiography.....	147
Smolanzuk O. O. Nazi tax policy in the territory Reichskommissariat "Ukraine": modern national historiography.....	152
Zubko A. M. Units of weight in the VItheary XIXth century Eastern Europe.....	156
Pron T. M. History of tragedy of Iraq: customers, instigators, performers.....	159
Aliiev E. Z. Elimination of the Irevan Khanate after Russian invasion and creation of the "Armenian Province".....	161
Goshkarli G. A scythian subject in istoriko–arkheologichniy literature of Azerbaijan.....	165
Huseynova G. Pitcher burials of Galatepe necropolis.....	169
Melik-zade S. M. Carmelite missions in Safavi state in the period of Shah Abbas I (1587-1629).....	173
Dudar R. V. Structure and internal organization of new ottoman troops "Asakir–imansure–iMuhammediyeh" in 1826–1834.....	176
Islamova Z. R. The notes of Russian missions about agriculture of Azerbaijan in the XVIII century.....	179
Kukure S. P. The role of paganism in the Lithuanian society at the times of Duke Kestutis' reign.....	182
Pilkevich A. L. Augustus veteran colonies: looking for a forms and alternatives.....	187

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Herasymenko M. V. Society in the world of ideas and ideas in the world of society.....	191
Zhurba M. A. Internet addiction as a hidden threat to modern civilization.....	195
Hrytsa U. U. The factors of evolutionary process deployment.....	200
Masayev M. V. About some intentions of holistic philosophy of science.....	203
Dodonova V. I. Cognitive and institutional perspectives of science.....	206
Karpenko S. R. Discursive interaction between power and masses: the philosophical meaning and significance in XXI century.....	211
Devochkina N. M. The Political Transformation as the Driving Force of Formation of Modern Society.....	215
Lyadneva A. V. Conceptualization term system "charity": historical and philosophical aspects.....	219
Nikolayenko A. O. Communicative dimensions of cultural–national identity.....	223
Yehupov M. V. Phenomenon of identity: the problem of text and context.....	227
Pokulyta I. K., Vyselko I. V. Cultural meanings of media – aesthetic and axiological aspects.....	231
Savchenko S. V. The concept of "knowledge society" as a strategic resource state in humanitarian and scientific discourse.....	236
Khlebnikova A. A. Social and Philosophical Discourse communication networks as a special resource of social capital in conditions of globalization.....	241
Chop T. O. Theory and Practice of a Futuristic Work in the Context of a "Game".....	245
Shedyakov V. E. Social level of information influence as argument in strategic competition of cultural and civilization worlds.....	249
Yashina O. M. Conceptual bases in cultivation of artistic, aesthetic and moral values of personality: philosophical and educational aspect.....	258

Otreshko V. S. Moral self-determination of personality.....	262
Kachmar O. V. Heuristic potential of ethological conception of aggressiveness of personality.....	268
Shcherbyna M. M. Myth and the Internet: the mythological and cultural display code.....	272
Ryk S. M. Moral/no-etichni aspects of mythological time.....	275
Bondarenko O. O. Literature and power discourse.....	280
Lutsenko A. V. The physicality and health understanding in contextual dimation of medical traditions (West vs East).....	282
Putrov S. The mechanism of entry into force of the biosocial technology impact on human health.....	286
Chernova L. P. Specificity of human resources in Ukraine: a regional perspective.....	288
Mamedova Ch. J. Concept of love in the philosopher Arthur Schopenhauer and Confucius: "agape" and "ren".....	290
Pashayeva A. Unity of the nature of God and essence and proof of it in philosophy Spinoza.....	292
Tymo O. S. Diachrony in the philosophy of the Other by E.Levinas.....	295
Vergeles K. M. Offenses of Christ as ideal of life of man in art.....	298
Dalekorey M. I. The Features of Church Information Policy and the Need of Nation for Church Unification.....	302
Gorbunova L. S. Post-non-classical Practice as Relevant Practice in Education.....	307
Moskalyk G. F. Integrity and mutual definiteness of modern science, education and practice.....	310
Semeniuk N. V. Structurally functional analysis of Continuing Education inUkraine.....	314
Terepischy S. O. Leading international vectors of changes in the structure of the modern university: the opposition of culture and production.....	319
Sydorenko O. B. Responsibility as a factor of increasing academic achievements of junior schoolchildren.....	323
Neprytska T. I. The influence of Great Britain's language policy on the national identity of the Scottish people.....	329
Najafzadeh A. B. Creation Nizami – the brightest page of Azerbaijani literature.....	332
Asadova V. Martyr poet of Fuyuzat.....	336
Karahan H. Tanzimat and Turkish literature of the XIX century.....	338

POLITICAL SCIENCES

Amanmyradov N. A. Democracy as basic line of new philosophy of international relations.....	341
Koval I. V. The Place and the Role of the Church sn the Ukrainian Society a Hsistorical Retrospective and Modern Realities.....	343
Tsymbal D. I. Prospects for development of the institution of the opposition in Ukraine.....	348
Levchenko A. V., Levchenko M. O. Cossacks and the formation of a state model of development of the Ukrainian ethnosc.....	353
Mammad-Zade N. S. Factors affecting territorial integrity of states.....	358
Nagornjak M. M., Stefurak M. M. The mechanism of interaction between government and opposition in regional level.....	361
Shelemba M. M. Methodological aspects of the humanitarian approach to the study of electoral space.....	364
Denisova A. Y. Black PR during the parliamentary electionsin 2014.....	367
Aleynikova S.M. Spirituality-BOC (basic Orthodox culture)-Secularism – “Holy Trinity” of Russian ideology.....	370
Antoniuk O. A. Kvizisudova power is in the field of constitutional control: Kazakhstan model.....	375
Kraś I. Problems connected with joining Poland to bank union.....	379
Kliuchnyk R. M. Distinguishing features of regional policy in the Republic of Poland.....	387
Matviichuk A. V. Features of interaction with state agencies grazhdanskimi Germany.....	389
Butyrskaya I. V. Membership of Hungary in the EU and its social reform.....	394
Gadzhiyev R. “Peace in the Caucasus” – as one of the necessary conditions of geopolitical security of the Azerbaijan Republic.....	399
Karimov M. About the conceptual role of ideology azerbaijanism.....	403
Mudrytska K. O. Role of the nuclear factor in the foreign policy of France in the post–Cold War period.....	405
Shuliak S. V. A regional state as an intervenor: an Ethiopian military intervention in Somali.....	409

SCIENTIFIC LIFE

Zhulkanich N. M., Ostryanko A. M. City self-government: segodennya through experience of the pas. Review on a monograph: Nikitin Yu. O. the Poreformeni cities of the Poltava, Kharkiv and Tchernihiv provinces in the second half of XIX st.: historical aspect of self-government: [Monograph] / Yu.o. Nikitin. it is Vinnytsya: LTD. “NILAN-LTD”, 2014. – 252 s.....	414
Vitkalov S. V. Science as a component of culture (Jubilee scientific conference in Rivne).....	416

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

Солдатенко В. Ф. Проблема соотношения дипломатических и военных факторов в борьбе за власть в Украине (1917 г. – начало 1919 г.) (Ч. 2).....	7
Щербатюк В.М. Первые шаги Тараса Шевченка на пути к вершинам творчества: размышления и научные поиски в год 200-летия деятеля искусства.....	18
Гай-Нижник П. П. Идея Соборности и строительство украинской государственности (1918–1919 гг.).....	25
Кунецкая О. А. Влияние отношений сельского духовенства с верующими на состояние православного прихода в XIX веке.....	37
Васкив Н. А. Украинско-еврейские отношения в политике христианских общественников в конце XIX – начале XX в. (по материалам газеты “Руслан”).....	40
Тептюк Л. Н. Основные вехи деятельности Исторического общества Нестора–Летописца и участие Владимира Иконникова.....	47
Акатрини В. М. Образование Буковины в годы Первой мировой войны (1914–1918).....	50
Добролюбовская Ю. А., Лихачова О. Е. Воплощение идей журнала “Рассвет” в литературном искусстве А. Я. Бруштейн.....	54
Передерий И. Г. В борьбе за Украинское государство: малоизвестная страница дипломатической деятельности Вячеслава Липинского.....	58
Степаненко В. А. Институт прокуратуры Советской Украины 1920-1930 гг.: историко-юридический дискурс.....	63
Волошинова А. В. Деятельность Комиссии для несовершеннолетних правонарушителей на территории УССР в первой половине 1920–х гг.....	67
Розовик О. Д. Формирование еврейского школьного образования в УССР в 1920–х – начале 1930–х гг.....	71
Бернацкий В. Р. Православно–сектантские движения на Волини –Житомирщине 20–х годов XX века в условиях большевистского режима.....	74
Куликова Т. О. Ход реорганизации МТС и реалии функционирования ремонтно–технических станций в Украине.....	78
Ветров И. Г. Начало восстановления химической промышленности Украины в 1943–1945 гг.....	83
Гончаренко А. Н. Источниковедческая база архивов Украины в контексте изучения особенностей функционирования органов и учреждений оккупационной администрации Рейхскомиссариата “Украина” (1941–1944 гг.).....	89
Колесник Н. И. Проблемы нормативно–правового обеспечения работы местных судебных учреждений на территории Рейхскомиссариата “Украина” (1941–1944 гг.).....	93
Лукьяненко А. В. Культурный досуг в педагогических институтах УССР времён “оттепели”.....	97
Омельковец А. Я. Сотрудничество издательства “Смолокип” имени Василия Симоненко с Первой Украинской Типографией во Франции в конце 1960–х – начале 1970–х годов.....	101
Резник И. С. Развитие банковской системы Украины в 2000–2008 гг.....	106
Бобровник Ю. В. Возникновение средств массовой информации молодежных общественных организаций в Украине (1989–2013 гг.).....	111
Скочинська-Прокопович Б. Избранные аспекты общественной политики государства относительно явления бедности.....	115
Куйбида В. В. Становление и периодизация развития экологии и ее терминологии.....	119
Кучерук М. С. Смена парадигмы независимой Украины: гражданское общество vs постсоветское общество.....	122
Стрильчук В. В. Трансграничное сотрудничество Украины и Республики Польша в сфере туризма: особенности и проблемы.....	126
Федорова Т. Н. Формы и методы государственного регулирования в деятельности заповедников Черкасской области и их совершенствование.....	130
Горпинченко И. В. Территориально–административная структура и высшее церковное управление православной церкви в Украине второй половины XIX века: дореволюционная историография.....	132
Ковальская Л. А. Исторические источники по истории партизанско–подпольного движения в годы войны архива Харьковской области.....	136
Маслак В. И. Мировоззрение элиты Гетманщины начала XVIII века с перспективы современных польских исследователей.....	141
Мельничук Н. В. “Еврейский вопрос” в немецкой оккупационной пропаганде на территории Рейхскомиссариата “Украина”: современная отечественная историография.....	143
Павловский Е. А. Голодомор 1932–1933 гг. в украинской и зарубежной историографии.....	147
Смолянчук О. О. Нацистская налоговая политика на территории Рейхскомиссариата “Украина”: современная отечественная историография.....	152
Зубко А. Н. Меры веса Восточной Европы VI–XIX вв.....	156
Пронь Т. М. История трагедии Ирака : заказчики, подстрекатели, исполнители.....	159
Алиев Э. З. Завоевание Россией Иреванского ханства и создание “Армянской области”.....	161
Гошкарлы Г. Скифская тематика в историко–археологической литературе Азербайджана.....	165
Гусейнова Г. И. Кувшинные погребения некрополя Галателе.....	169
Мелик-заде С. М. Миссии Кармелитов в государства Сефевидов в период шаха Аббаса I (1587-1629).....	173
Дудар Р. В. Структура и внутренняя организация новосозданного османского войска “Асакир–и мансуре–и Мухаммедие” в 1826–1834 гг.....	176
Исламова З. Р. Сельское хозяйство Азербайджана в XVIII веке в документах дипломатических миссий и путешественников.....	179
Кукуре С. П. Роль язычества в литовском обществе во времена правления князя Кейстута.....	182
Пилькевич А. Л. Ветеранские колонии Августа: в поисках форм и альтернатив.....	187

ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ

Герасименко Н. В. Общество в мире идей и идеи в мире общества.....	191
Журба Н. А. Интернет-аддикция как скрытая угроза современной цивилизации.....	195
Грица Ю. Ю. Факторы становления эволюционного процесса.....	200
Масаев М. В. О некоторых интенциях холистической философии науки.....	203
Додонова В. И. Когнитивные и институциональные горизонты науки.....	206
Карпенко С. Р. Дискурсивное взаимодействие власти и масс: философское содержание и значение в XXI веке.....	211
Девочкина Н. Н. Политическая трансформация – движущая сила формирования современного общества.....	215
Ляднева А. В. Концептуализация терминосистемы “благодетельность”: историко–философский аспект.....	219
Николаенко А. О. Коммуникативные измерения культурно–национальной идентичности.....	223
Егулов Н. В. Феномен идентичности: проблема текста и контекстов.....	227
Покулита И. К., Выселко И. В. Культурные смыслы медиаландшафта – эстетический и аксиологический аспекты.....	231
Савченко С. В. Концепции “общества знаний” как стратегического ресурса государства в гуманитарно–научном дискурсе.....	236

Хлебникова А. А. Социально–философский дискурс коммуникативных сетей как особенного ресурса социального капитала в условиях глобализации.....	241
Чоп Т. О. Теория и практика футуристического произведения в контексте "игры".....	245
Шедяков В. Е. Социальный уровень информационного влияния как аргумент в стратегической конкуренции культурно–цивилизационных миров.....	249
Яшина Е. Н. Концептуальные основы художественно–эстетического и морального воспитания личности: философско–образовательный аспект.....	258
Отрешко В. С. Моральное самоопределение личности.....	262
Качмар А. В. Эвристический потенциал етологической концепции агрессивности личности.....	268
Щербина М. М. Миф и Интернет: мифологический и экранный культурный код.....	272
Рык С. Н. Морально–этические аспекты мифологического времени.....	275
Бондаренко О. О. Литературоцентризм и властный дискурс.....	280
Луценко А. В. Понимание телесности и здоровья в контекстуальном измерении медицинских традиций (Запад vs Восток).....	282
Путров С. Механизм введения в действие биосоциальных технологий влияния на здоровье человека.....	286
Чернова Л. П. Специфика управления персоналом в Украине: региональный аспект.....	288
Мамедова Ч. Д. Понятие любви в философии Артура Шопенгауэра и Конфуция: "agape" и "жэнь".....	290
Пашаева А. Единство природы Бога и сущности и доказательство этого в философии Спинозы.....	292
Тимо О. С. Диахрония в философии Другого Э. Левинаса.....	295
Вергелес К. Н. Образ Христа как идеала жизни человека в искусстве.....	298
Далекорей М. И. Особенности церковной информационной политики и потребность нации в единой Поместной Церкви.....	302
Горбунова Л. С. О релевантности постнеклассических практик в образовании.....	307
Москалик Г. Ф. Целостность и взаимная определенность современной науки, образования и практики.....	310
Семенюк Н. В. Структурно–функциональный анализ непрерывного образования в Украине.....	314
Терепицкий С. О. Ведущие векторы международных изменений в структуре современного университета: оппозиция культуры и производства.....	319
Сидоренко О. Б. Ответственность как фактор повышения учебных достижений у младших школьников.....	323
Неприцкая Т. И. Влияние языковой политики Великобритании на национальную идентичность шотландцев.....	329
Наджафзаде А. Б. Творчество Низами – самая яркая страница азербайджанской литературы.....	332
Асадова В. Мученик поэт "Фуюзат".....	336
Карахан Х. Танзимат и турецкая литература XIX века.....	338

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

Аманмырадов Н. А. Демократия как основная черта новой философии международных отношений.....	341
Коваль И. В. Место и роль церкви в украинском обществе: историческая ретроспектива и современные реалии.....	343
Цымбал Д. И. Перспективы развития института оппозиции в Украине.....	348
Левченко А. В., Левченко М. А. Казачество и формирование государственной модели развития украинского этноса.....	353
Мамед–заде Н. С. Факторы, влияющие на территориальную целостность государства.....	358
Нагорняк М. М., Стефурак М. М. Механизм взаимодействия и функциональная составляющая власти и оппозиции на местном уровне.....	361
Шелемба М. М. Методологические аспекты использования гуманитарного подхода к исследованию электорального пространства.....	364
Денисова А. Ю. Черный пиар во время парламентских выборов 2014 года.....	367
Алейникова С. М. "Духовность–ОПК–Светскость" – "Святая Троица" российской идеологии.....	370
Антонюк А. А. Квазисудебная власть в сфере конституционного контроля: казахстанская модель.....	375
Крась И. Дилеммы, связанные с присоединением Польши к банковскому союзу.....	379
Ключник Р. М. Особенности региональной политики Республики Польша.....	387
Матвийчук А. В. Особенности взаимодействия государства с гражданскими организациями ФРГ.....	389
Бутырская И. В. Членство Венгрии в ЕС и ее социальные реформы.....	394
Гаджиев Р. "Мир на Кавказе" – как одно из необходимых условий геополитической безопасности Азербайджанской Республики.....	399
Керимов М. О концептуальной роли идеологии азербайджанства.....	403
Мудрицкая К. А. Роль ядерного фактора во внешней политике Франции в постбиполярный период.....	405
Шуляк С. В. Региональная держава как интервент: эфиопская вооруженная интервенция в Сомали.....	409

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Жулканич Н. М., Острянка А. М. Городское самоуправление: сегодня через опыт прошлого. Рецензия на монографию: Никитин Ю. О. Пореформенного города Полтавской, Харьковской и Черниговской губерний во второй половине XIX ст.: исторический аспект самоуправления : [Монография] / Ю. О. Никитин. – Винница : ООО "Нилан-ЛТД", 2014. – 252 с.....	414
Виткалов С. В. Наука как компонент культуры (юбилейная научно–практическая конференция в г. Ровно).....	416

ДО УВАГИ АВТОРІВ !

Вимоги до структури та оформлення наукових статей:

1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

2. Розташування структурних елементів статті:

- УДК;
- прізвище, ім'я, по батькові автора (авторів), вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, e-mail (українською, англійською, російською мовами);
- назва статті та анотація українською, англійською, російською мовами (900–1000 знаків кожна);
- анотація повинна бути – структурованою, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки;
- ключові слова українською, англійською, російською мовами;
- обов'язковий список використаних джерел у кінці статті; після списку використаних джерел надається цей же список джерел латинським алфавітом (транслітерація);
- обсяг статті – до 25 тис. знаків (як виняток, не більше 35 тис. знаків);
- обов'язкова вимога до статей – якість, високий рівень англійської мови.

3. Вимоги для оформлення тексту:

всі поля 20 мм; шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; абзацний відступ – 10 мм. Рисунок й таблиці оформляються згідно з ДСТУ. Щодо символів. В тексті необхідно використовувати лапки лише такого зразку: “”, тире – це коротке тире: “–”. Не потрібно ставити зайві пробіли, особливо перед квадратними чи круглими дужками, а також в них. Для запобігання потрібно використовувати функцію “Недруковані знаки”.

4. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком:

[7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258, 2 31 зв].

5. Стаття подається мовою оригіналу (українською, російською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, польською, чеською) у електронному варіанті у вигляді файлу, який виконаний в текстовому редакторі MS Word for Windows, на диску чи електронною поштою.

6. Статті, автори яких не мають наукового ступеня, супроводжуються рецензією кандидата або доктора наук за фахом публікації або витягом із протоколу засідання кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку. Рецензія або витяг з протоколу подається у сканованому вигляді електронною поштою.

7. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

8. До статті додаються:

– для Веб-сайту збірника обов'язкове резюме статті англійською мовою не менше як 4000 знаків. Резюме статті повинно бути структуроване, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки.

Резюме статті надсилається безплатно.

– **Відомості про автора (авторів):** прізвище, ім'я, по батькові, вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, службова і домашня адреси з поштовим індексом, контактний телефон, e-mail, № відділення “Нової пошти”.